

זא א מיי פכ"ד מהל'
אשוח הלכה ד:
י' ב מיי פ"א מהלכות
מעשר הלכה ב סוג
עשן קהל:

תוספות ישנים

מסורת וגימיה איכה
ביניהו למ"ד מפני
שמרגילה זו היא מרגילתו
(וא"ל) ווא"מ] הלא היו
[בנה] ממזר י"ל דאפשר
לטהרו כדאמרין (קדושין
ט.) יטלים ממזרים לטהר
כ"ל ממזר טעם שפחה
והולד עבד שחירו וולד זה
חוקין ומינה מאי קאמר
זו היא מרגילתו הלא אין
מרווחת בו כלום שהרי אין
אם משא לנמזר יטלה
לטהר בנה כדפרישת י"ל
דמ"מ היא מרגילתו שקרה
זרעה על שם שיהא גמור
ולגמור ראש"י נראה דאין
אזו זכרים זה אף אם
אינה מרווחת כלום הכשר
בדבר מ"מ מרגלא ליה
כדאמר' (גיטין מט.) יתיר
ממה שהאיש רוצה לישא
אשה רוצה להנשא כיון דלא
על. וכן מוכח תלמודא
דשניה אמרינן לעיל קנסיה
בכמותה אע"פ שאינה
מוספת שום הכשר הלא
משום שאינה רוצה להנשא
יתיר מהאיש. וא"ת איך
מאי פריך אמרין ק' ולר'
אליעזר דאמר י"ז עבד
וממזר הא לא מרגלא ליה.
ותמי קא פריך הלא מ"מ
אינה נפקת כלום בדבר
שהרי גם אם משא לנמזר
כדינה יהיה בנה ממזר.
ואי משום דלא מרווחת
שום הכשר הלא פ"ד דמ"מ
מרגלא ליה משום שרוצה
להנשא. י"ל דשפיר פריך
לר' אליעזר דאמר י"ז עבד
וממזר איך איכה פסול
לבעל שעל דיה (ב) היו זרעו
נפסל וא"כ לא מרגלא ליה
כדאמרין לעיל כל מקום
שהוא פסול והיא פסולה
קנסו אותו שהוא מרגילה
והיא אינה מרגילתו: סוגיה
ודאי איכה ביניהו דלמ"ד
מפני שמרגילה זו היא
מרגילתו ואי תקשי הדרכא
קושא לדוכתין ולר' עקיבא
דאמר יש ממזר מחייבי
לאהין הא לא מרגלא ליה
שהרי הוא סוטה ודאי
דפליגי עליה דר' יוסי
בן כיפר ואמרי אחרי
אשר הוטמאה לבעות סוטה
שנסתרה י"ל דהא דאמרין
לעיל (מט.) הכל מודים
בבא על הסוטה שאין הולד
ממזר ואפי' ר"ע מודה:

ממזרת ונתניה איבא בנייהו. שיכול לטהר את בניו ע"י שפחה
ואע"פ שאין יכול לטהר את הנקבות כדאמר בסוף האומר
בקידושין (דף טז.) כמה תטהר את הנקבות סבורה היא שלא יקפיד
כיון שיכול לטהר את הזכרים ואלמנה לכ"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוט
דמשמע דלא מרגלא ליה משום פסול
זרעה שהם חללים אע"פ שני ישראל
מקוה טהרה לחללות וננות ישראל
מקוה טהרה לחללים לרבי דוסתאי
ברבי ינאי (קדושין דף ע.) מכל מקום
מקפיד הוא על בניו שאינם כהנים
וראה להרגילו:

ולרבי עקיבא דאמר יש ממזר מחייבי לאהין הא לא מרגלא ליה. ה"מ למימזר דר' עקיבא
כר' טרפון דאמר (שם דף טז.)
ממזר נשא שפחה ואיכה ביניהו
ממזרת ונמניה כדלעיל וא"ת ומאי
קשיא ליה לר"ע כיון דלא תפסי
בה קידושין א"כ אינה אשתו ואין שייך
לקנסו שיתן לה כתובה דלפילו גט
לא בעיא מיניה כדאמר בהחולץ (לעיל
דף מט.) ושם י"ל דלאו משום כתובה
ומונות פריך אלא משום פירות
ובלאות שאין לה להפקיד כיון דלא
מרגלא ליה: **ולרבי מתיא בן חרש**
בו הא לא מרגלא ליה. פי' בקונטרס
דניחא לה לשתות זרישא דלא ליפסלה
לכהונה וקשה דכיון דגירשה לאו בת
שמה כדמוכח בסוף האשה רבה
(לקמן זה.) ושם דקאמר מאי איריא צא
עליה אפי' נתן לה גט נמי ואפי' אמר
איני משקה נמי פי' דשוב אינה שותה
ועוד קשיא לפי' הקונטרס דמאי איריא
דפריך לרבי מתיא בן חרש לרבינן
נמי תיקשה דלא מרגלא ליה שרוצה
לשתות תחלה להיות מותרת לכהונה
דאם יצא עליה שוב לא ישקנה דלא
הוי מנוקה מעון ואין המיים בזדקין
אזתה אלא יש לומר לרבינן ניחא
ליה דהא לאו בת שמה היא כיון
שגירשה אבל לרבי מתיא בן חרש
שנעשית זונה לא מרגלא ליה אע"ג
דבלאו הכי היתה פסולה לכהונה
מוטמאה ועוד דגרושה היא
ובתורה נמי אסירה וקיימא שהיא
זרה מכל מקום פסול של זנות גנאי
הוא לה ולא מרגלא ליה ובפרק
עשרה יוחסין (קדושין עו.) נמי תמיך
ליה פסול של זנות טפי משאר אסורי
כהונה הואיל ושם זנות פוסל
בישראל ועוד לא מרגלא ליה משום
דאיכה השתא תרי לאוי:
תרומה

קנסו אותו כתובה ומפני מה אמרו שניות
מדברי סופרים אין להן כתובה מפני שהוא
כשר והיא כשרה וכל מקום שהוא כשר
והיא כשרה קנסו אותה כתובה רבי אומר
"הללו דברי תורה" ודברי תורה אין צריכין
חיווק והללו דברי סופרים ודברי סופרים
צריכין חיווק דבר אחר זהו מרגילה וזו
היא מרגילתו דבר אחר מאן קתני לה
איבא דאמר ר"ש בן אלעזר קתני לה ומה
טעם קאמר מה טעם אמרו הוא פסול
והיא פסולה קנסו אותו כתובה מפני שהוא
מרגילה ומה טעם הוא כשר והיא כשרה
קנסו אותה כתובה מפני שהיא מרגילתו
איבא דאמר רבי קתני לה וחלוצה קא
קשיא ליה והא חלוצה דרבנן ואית לה
כתובה הדר אמר כיון דפסיל לה
(א) מדרבנן זהו מרגילה וזו היא מרגילתו מאי
איבא בין רבי לרבי שמעון בן אלעזר אמר
רב חסדא ממזרת ונתניה לישראל איבא
ביניהו מ"ד דאורייתא הא נמי דאורייתא
מ"ד מפני שהוא מרגילה הא היא מרגלא
ליה ולרבי אליעזר דאמר הרי זה עבד
וממזר הא לא מרגלא ליה ולא מידי אלא
אמר רב יוסף מחזיר (ב) גרושה משניסת
איבא ביניהו מאן דאמר דאורייתא הא נמי
דאורייתא ומאן דאמר מפני שהוא מרגילה
הא היא מרגלא ליה ולרבי עקיבא דאמר (ג) יש
ממזר מחייבי לאהין הא לא מרגלא ליה ולא
מידי אלא אמר רב פפא בעולא לכ"ג איבא
ביניהו מאן דאמר דאורייתא הא נמי
דאורייתא ומאן דאמר מפני שהוא מרגילה
הא היא מרגלא ליה ולר' אליעזר בן יעקב
דאמר יש חלל מחייבי עשה הא לא מרגלא
ליה ולא מידי אלא אמר רב אשי מחזיר
ספק סוטה איבא ביניהו מ"ד דאורייתא
הא נמי דאורייתא ומ"ד מפני שהוא מרגילה
הא היא מרגלא ליה ולר' מתיא בן חרש
דאמר (ד) אפי' הלך בעלה להשקותה ובא
עליה בדרך עשאה זונה הא לא מרגלא
ליה ולא מידי אלא אמר בר בר אשי
סוטה ודאי איבא ביניהו: **מתני' בת**
ישראל מאורסת לכהן מעוברת מכהן
שומרת יבם לכהן וכן בת כהן לישראל
לא תאכל בתרומה בת ישראל מאורסת ללוי מעוברת ללוי שומרת יבם
ללוי וכן בת לוי לישראל לא תאכל במעשר בת לוי מאורסת לכהן מעוברת
מכהן שומרת יבם לכהן ללוי לא תאכל לא בתרומה ולא
במעשר: גמ' ותהא זרה יזרה מי לא אכלה במעשר אמר רב נחמן
אמר שמואל הא מני ר"מ היא דאמר (ה) מעשר ראשון אסור לזרים דתניא
תרומה

קנסו אותו כתובה. כלומר לא קנסוהו משאר כל הנשים. והיא דקנסוהו
כרנן לשניה כתובה כדי שלא תמכר אללו הוא דכיון דלא תיהו לה
כתובה מיניה שצקא ליה ונפקא אלל הכא לא כריך דממילא שצקא
ליה דכיון דהוא נפסל על ידה יש קטטה ביניהם וכן כשהיא נפסלת
על ידו: זה הוא מרגילה. אלמנה
לכ"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוט
הוא מרגילה ומסימה לינשא לו וזו
שניה דכיון דלא אימי מיפסלא ולאו
זרעה מיפסיל ולא מפסדה מידי
בציאתו היא מרגילתו שהאשה רוצה
להנשא יותר מן האיש: **איבא דאמר**
רבי קתני לה. שנתן טעם לדבריו
מפני שהן של תורה וקשה ליה והא
חלוצה לכהן לאו דאורייתא אלא
דרבנן כדאמר (א) צ"י יוחסין (קדושין
עח.) מואשה גרושה (ב) מריצויה דו"י
ומוקמינן לה מדרבנן וקרא אסמכתא
בעלמא וקתני ממתינן דאית לה
כתובה: **הדר אמר כיון דפסיל לה**
מסרומה דרבנן כו'. והיינו דבר
אחר דקאמר: הא היא מרגלא
ליה. הואיל ואינה גרושה מחמתו
טרחא ומתדרא לינשא לישראל כדי
להעלות זרעה. ואע"ג דבנה נמי
ממזר דק"ל (לעיל דף עח.) הלך אחר
פסולן אפילו הכי כיון דאיכה תקנתא
לממזרים כר' טרפון דאמר בקידושין
(דף טז.) יכולין ממזרים לטהר
טרחא ומינסבא לישראל: **ולרבי**
אליעזר. דפליג עליה דרבי טרפון
(שם) ואמר ממזר שנשא שפחה
והולד בן אינו נטעו מן הממזרות
בשציל עבדותו וזהו עבד וממזר
הא כיון דליכא תקנתא לזרעה לא
מתדרא למיפסל זרעיה דגברא
לפי שהיא מקניטתו תמיד: **מחזיר**
גרושה. משניסת: **בעולה.** פנויה
לכהן גדול עשה איכה בתולה ולא
בעולה ולאו הבא מכלל עשה עשה
ולאו דזונה ליכא הכא דאין זונה אלא
הנבעלת ביאה אסורה: **ולר' אליעזר**
בן יעקב. בהבא על יבמתו (לעיל ב.)
ספק סוטה. שקינה לה ונסתרה
וקאי עלה בציפורא דאורייתא דכתיב
ונטמאה שני פעמים אחד לבעל ואחד
לבעל: **הא לא מרגלא ליה.** דניחא
לה לשתות זרישא דלא ליפסלה
מכהונה: **סוטה ודאי.** אשת איש
שזינתה דאסירה ליה מדאורייתא
כדכתיב (במדבר ה) והיא לא נתפשה
דמשמע הואיל ולא נאנסה אסורה.
ואי קשיא הא נמי חייבי לאהין היא
לרבנן דפליגי עליה דר' יוסי בן כיפר
בפ"ק (לעיל יא.) דאמרי אחרי אשר
הוטמאה (י) לרבות סוטה וליפרך ולר"ע
דאמר יש ממזר כו' לאו פירכא הוא
דאיכה לתרוצי דהא אמרינן לעיל
בהחולץ (דף מט.) הכל מודים בבא על
הסוטה שאין הולד ממזר: **מתני' לא**
תאכל בתרומה. כדתנן בפ' אלמנה
(לעיל דף טז.) העובר והיבם והאירוסין
פוסלין ולא מאכלינן: **לא תאכל במעשר.** זרעה גופה מי לא אכלה במעשר: **לא תאכל בתרומה**
ולא לענין תרומה זרה היא. **מעשר מפרש בגמ' (ג) גמ' מי לא אכלה במעשר.** כל זר לא יאכל קדש כתיב (ויקרא כג) ומעשר ראשון לאו קדש איקרי:
תרומה

(א) ר"ה יט. מענין ז'
(ב) קדושין טז. א לעיל
מט. (ד) לעיל ס. עו. א.
(ה) לעיל סח. א (לעיל עז.
כמויות כ. א.) (ו) לקמן
ק"ג. א (ז) ויקרא כא.
(ח) במדבר ה. א (ט) לקמן
פ"א.

הגהות הב"ח

(א) גמ' כיון דפסול לה
מתרומה דרבנן וזו
מרגילה: (ב) שם מחזיר
גרושתו איכה ביניהו
כ"ל ומינת משעת
נמחק: (א) רש"י ד"ה איכה
דאמר וכו' כדאמר בעשרה.
כ"ג ומימי לה לעיל פ"ב
דף טז.

מוסף רש"י

אפילו הלך בעלה
להשקותה. הלך בעלה
לכ"ד הגדול והולכה
להשקותה מן המרים
שקנה לה ונסתרה ואסורה
לו עד שתישא. ובא עליה
בדרך עשאה זונה.
הואיל ונבעלה לפסול לה,
ואם מת אסורה לכהן
(לעיל טז.)